

Det Juridiske Fakultet

Morten Rosenmeier

Det Juridiske Fakultet, CIIR

morten.rosenmeier@jur.ku.dk

Involveret i forskelligt ophavsretligt
Organisationsarbejde.

Se nærmere www.jura.ku.dk/mortenrosenmeier

EU og de ophavsretlige undtagelser

Nordisk ophavsret og EU-retten

Rosenmeier/Blomqvist/Riis/Schovsbo/Schwemer/Udsen, *Dansk ophavsret til EU-retligt serviceeftersyn. Hvor går grænserne for "dansk ophavsret"*? NIR 2018 s. 291-357.

Se også Stausholm Nielsen, InfoSoc-direktivet og de danske ophavsretlige undtagelser, Kbh. 2018 (gratis e-bogsversion på <https://ubva.dk> under "Publikationer og Rosenmeier/Szkalej/Wolk, EU Copyright Law, 2019

Har medlemslandene frihed ved implementeringen af direktiver? "Totalharmonisering" eller "minimumsharmonisering"?

TEUF art. 288, stk. 3:

Et direktiv er med hensyn til det tilsigtede mål bindende for enhver medlemsstat, som det rettes til, men overlader det til de nationale myndigheder at bestemme form og midler for gennemførelsen.

Relevante spørgsmål:

1. I hvilket omfang skal ord og begreber i ophavsretsdirektiver fortolkes ens i medlemslandene?
2. I hvilket omfang må medlemslandene supplere et ophavsretsdirektivs regler med egne regler?
3. I hvilket omfang må medlemslandene konkretisere generelt formulerede bestemmelser i ophavsretsdirektiver ved at supplere bestemmelsernes kriterier med flere kriterier?

I hvilket omfang skal ord og begreber i ophavsretsdirrektiver fortolkes ens i medlemslandene?

Se f.eks. C-306/05 af 07.12.2006 (SGAE):

Det [...] følger af såvel kravene om en ensartet anvendelse af fællesskabsretten som af lighedsprincippet, at ordlyden af en fællesskabsretlig bestemmelse, der, således som bestemmelserne i direktiv 2001/29, ikke indeholder nogen udtrykkelig henvisning til medlemsstaternes ret med hensyn til fastlæggelsen af dens betydning og rækkevidde, normalt i hele Fællesskabet skal undergives en selvstændig og ensartet fortolkning [...]. Det følger heraf, at den østrigske regering ikke med føje kan hævde, at det tilkommer medlemsstaterne at definere begrebet »almenheden«, som direktiv 2001/29 anvender uden at definere det.

Det samme er sagt i en lang række andre domme.

I relation til meget abstrakte luftige begreber har medlemslandene dog et vist vist skøn. Se

C-463/12 2015 (Copydan Båndkopi) (medlemslandene har en "skønsmargen" mht. hvornår en skade er "minimal" i relation til infococ-direktivets art. 35)

C-462/09 2011 (Stichting de Thuiskopie) præmis 23 (medlemslandene har en "vid skønsmargen" i relation til begrebet "rimelig kompensation" i infococ-direktivets art. 5, stk. 2, litra b)

C-245/00 (SENA) (medlemslandene fastsætter selv "de mest relevante kriterier" for, hvornår noget er et »rimeligt vederlag« efter låne/lejedirektivets art. 8, stk. 2)

BUT ...

Sted og dato
Dias 8

Så den almindelige regel er

Ord og begreber i de ophavsretlige direktiver skal normalt undergives den samme EU-retlige fortolkning i alle medlemslandene, medmindre der er tale om specielle særtilfælde. Og selv i de tilfælde er medlemslandenes skønsmargen normalt begrænset

Spørgsmål 2: Må medlemslandene supplere et ophavsretsdirrektivs regler med egne regler?

C-604/10 (Football Dataco): Nej

C-479/04 (Laserdisken): Nej

C-466/12 (Svensson): Nej

C-283/10 (Circul Globus București): Ja (?)

C-301/15 (Soulier and Doke): Ja

C-279/13 (C More): Ja

Når det handler om undtagelser til ophavsretten, er svaret dog nej, fordi infosoc-direktivets art. 5 er udtømmende, jf. bl.a. C-476/17 (Pelham)

Svaret på spørgsmål 2:

Medlemslandene er i et vist omfang afskåret fra at supplere de regler, der fremgår af et direktiv om ophavsret, med andre regler om samme emne. Det må afgøres ved fortolkning fra gang til gang.

Når det handler om undtagelser, kan medlemslandene dog ikke have andre undtagelser end dem, der fremgår af direktiverne.

Spørgsmål 3: Må medlemslandene konkretisere generelt formulerede bestemmelser i ophavsretsdirektiver ved at supplere bestemmelsernes kriterier med flere kriterier?

F.eks.:

Infosoc-direktivets art. 5(2)(b)

“...reproduktioner på ethvert medium foretaget af en fysisk person til **privat brug og til formål, der hverken direkte eller indirekte er kommercielle**”

Ophavsretslovens § 12:

Stk. 1: Af et offentliggjort værk må enhver fremstille eller lade fremstille **enkelte eksemplarer** til sin **private brug**, såfremt det ikke sker **i erhvervsøjemed**

Stk. 5: [Stk. 1 giver ikke ret til at] fremstille enkelte eksemplarer i **digital form** af andre værker end edb-programmer og databaser, medmindre det udelukkende sker til **personlig brug** for fremstilleren eller dennes husstand.

Normalt er svaret nej. I forbindelse med *ophavsretlige undtagelser* er svaret dog ja. Som følge af

Infosoc-direktivets betragtning 44 ("Det kan [...] blive nødvendigt at begrænse visse undtagelsers eller indskrænkningers anvendelsesområde yderligere i forbindelse med visse nye anvendelser af ophavsretligt beskyttede værker og frembringelser").

Tre trins-testen i infosoc-direktivets art 5, stk. 5 mv.

Et EU-retligt princip om, at undtagelser til hovedregler skal fortolkes indskrænkende

Eksempler

C-5/08 (Infopaq)

C-117/13 (Ulmer)

C-435/12 (ACI Adam)

Hvad betyder dette for dansk ret?

Et typisk tilfælde

OPHL § 23, stk. 1

*Offentliggjorte kunstværker og værker af beskrivende art, jf. § 1, stk. 2, må gengives i **kritiske eller videnskabelige fremstillinger** i tilslutning til teksten, når det sker i overensstemmelse med god skik og i det omfang, som betinges af formålet. Gengivelsen må ikke ske i erhvervsøjemed.*

INFOSOC-DIREKTIVETS ART. 5(3)(a)

*[Tilfælde hvor] der udelukkende er tale om anvendelse til anskueliggørelse i forbindelse med **undervisning eller med henblik på videnskabelig forskning**, såfremt kilden med ophavsmandens navn angives, medmindre dette viser sig umuligt, og det sker i et omfang, som det ikke-kommercielle formål berettiger til.*

Eller ...

OPHL § 24, STK. 3

Bygninger må frit afbildes.

INFOSOC-DIREKTIVETS ART. 5(3)(m)

... anvendelse af et kunstværk i form af en bygning eller i en tegning eller plan vedrørende en bygning med henblik på genopbygning af bygningen.

ART. 5(3)(h)

anvendelse af værker, f.eks. arkitektoniske værker eller skulpturer, der er beregnet til at være varigt anbragt på offentlige steder

ART. 5(3)(i)

...tilfældig medtagelse af et værk eller en anden frembringelse i andet materiale

ART. 5(3)(o)

...anvendelse i visse andre mindre væsentlige tilfælde, hvor der allerede findes undtagelser eller indskrænkninger i henhold til national lovgivning, såfremt de kun vedrører analoge anvendelser og ikke berører den frie bevægelighed for varer og tjenester inden for

For ikke at tale om ...

- § 11 a (midlertidig eksemplarfremstilling)
- § 12 (kopiering til privat brug)
- § 13, stk. 4 (lærere og elevers optagelser af egne fremførelser)
- § 15 (eksemplarfremstilling på sygehuse mv.)
- § 16 a (gennemsyn af værker på biblioteker mv.)
- § 18 ("antologireglen")
- § 19 (konsumtion af spredningsretten)
- § 21 (fremførelse ved gratisarrangementer, gudstjeneste og undervisning)
- § 22 (citat)

Og ...

- § 23, stk. 1 (brug af billeder mv. i videnskabelige eller kritiske fremstillinger)
- § 23, stk. 3 (underordnet gengivelse af værker i andre medier)
- § 24 (gengivelse af kunstværker i kataloger)
- § 24, stk. 3 (fri adgang til at afbilde bygninger)
- § 26 (gengivelse af offentlige forhandlinger)
- § 31 (efemære optagelser)
- § 32 (gengivelse af værker i tv-udsendelser)
- § 34 (radio/tv-foretagenders udlevering af optagelser)

Tak

